Gra

Nr.: 932 23 augustus 1983
Aan: De minister-president
Van: Drs. J.W. Holtslag
Betr.: EG problematiek

Op 19 augustus werd in kleine kring met het oog op het overleg van deze week in Brussel gesproken over de financiering van de Gemeenschap, de budgettaire onevenwichtigheden, bijstellingen in het gemeenschappelijk landbouwbeleid. Vooral de landbouwombuigingen en de budgettaire discipline stonden centraal.

1. Budgettaire onevenwichtigheden

Fi rekent thans aan een formule die voor ons land aanvaardbaar lijkt. Deze compensatieformule gaat uit van:

a geen aanpassingen aan de inkomstenkant;
b de BRD is bereid ± 2 mld RE netto te blijven bijdragen;
c extreme netto-ontvangers worden afgetopt.

Naar mag worden verwacht zullen landen als Ierland en Italië niet juichen bij deze benadering. De Nederlandse rekensom moet zich meten met de BTW-modulatie van de Europese Commissie, de Deense convergentie-voorstellen en het "safety net"-voorstel van het VK. De landbouwuitgaven zijn echter in materiële zin de kern van het probleem.

2. Landbouw

De nota van Landbouw - die u kent - zal de basis voor het gesprek in de REZ vormen. LV zal de nota getalsmatig nog eens narekenen, vooral omdat de Commissie op een lagere ombuiging in de zuivelsector uitkomt dan dat LV meent. Fi zal berekeningen leveren t.a.v. de orde van grootte van de totale ombuiging op het GLB met het oog op een structureel evenwichtiger landbouwbegroting. Daarnaast wordt een (herschreven) notitie voorbereid (u kreeg het concept) over de financiële elementen van de Commissievoorstellen inzake het GLB. Hierbij gaat het erom, zonder de in het Verdrag toegekende competenties te wijzigen, een maximaal zware budgettaire procedure in te stellen. D.W.z. strenger dan de Commissie (die indicatieve beheersing voorstelt met uiteindelijk besluitvorming in de raad van ministers van Fi, dus met meerderheidsbesluitvorming) en minder rigide dan de VK-voorstellen. Deze laatste voorstellen zijn voor ons onaantrekkelijk omdat zij uitgaan van overschotbestrijding in plaats van rationalisatie van het GLB en daarnaast de rol van de Commissie minimaliseert.

3. Ombuiging op het GLB

Ons land heeft als enige in Brussel de voorstellen van de Commissie constructief begroet. Met name de BRD viel

© NA, 2.02.05.02 (Arch. MR) (Nationaal Archief, Den Haag) inv.nr. 3931
http://resources.huygens.knaw.nl/europeseintegratie/doc/S03400

sterk terug op eerdere "dure" posities.
De Commissie komt tot de volgende ombuigingsbedragen voor de verkoopseizoenen 1984/85 2.5 mld ECU
1985/86 2.9 mld ECU
1986/87 3.2 mld ECU.

De bedragen zijn inclusief een verbruikersheffing op oliën en vetten en een onevenredige bezuiniging in de zuivelsector (of m.a.w. gebrek aan evenwicht tussen Noordelijke en Zuidelijke produkten). LV komt tot 2 à 2.5 mld RE in 1984/85, maar zonder oliën- en vetten-heffing en minder offers voor de zuivel, dus meer voor de Zuidelijke produkten.

Fi meent, op grond van vrij grove berekeningen, dat de Commissievoorstellen onvoldoende zijn om te realiseren dat het stijgingstempo van de landbouwuitgaven ten achter blijft bij de stijging van de eigen middelen. Dat maakt het noodzakelijk om duidelijkheid te krijgen over de zg. Londense richtlijn, maar ook over de om te buigen bedragen, waarvoor, gelet op de 1% en de Londense richtlijn, geobjectiveerde bedragen kunnen worden aangewezen. Op 30 augustus, in de Speciale Raad, zou deze methode moeten worden afgesproken. LV gaat uit van de begroting 1984 voor het GLB: 16.5 mld rekeneenheden. Als de wereldmarktsituatie toch hogere uitgaven vergt, dient de Commissie voorstellen te doen die ertoe leiden dat de begroting toereikend is. Voor de toekomst zou de landbouw geen aandeel moeten krijgen in de autonome stijging van de eigen middelen. Dan kan ruimte voor ander beleid ontstaan in het perspectief waarvan overschrijding van de 1%-grens levensvatbaar zou kunnen worden. Aan de Commissie zou moeten worden gevraagd in hoeverre de gepresenteerde bezuinigingen de Londense richtlijn benaderen. In dit opzicht maakt de berekeningsgrondslag veel uit, vooral als men werkt met 3-jaarlijkse voorschrijdende gemiddelden voor de landbouwuitgaven, vooral omdat 1981 een a-typisch jaar was. Het is de vraag of ons land met een ombuigingstaakstelling moet komen. Liever i.h.a. rationalisatie van het hele GLB met de stofkam door alle regelingen totdat uiteindelijk een voldoend bedrag wordt gehaald.

De PV zal, voor de REZ, de lijn volgen dat forse ombuigingen nodig zullen zijn. Bezuinigingen om te bezuinigen is een verwijt dat ons land niet uit de weg zal gaan: dat is nu een levensnoodzaak. De orde van grootte van de Commissievoorstellen is voor ons acceptabel, maar ons land denkt wel aan een aantal andere modaliteiten.

Hoewel niemand verwacht dat derde landen kunnen worden ontzien, was de algemene indruk dat te veel wordt geschoven naar die landen (zeker in het licht van de toetreding en de daarmee samenhangende vernieuwing van de Middellandse Zeeakkoorden). T.o.v. de VS geldt ten minste nog dat men daar een groot belang heeft bij de Europese sanering.

In overleg met drs. Van de Graaf nog het volgende commentaar:

1. Allereerst de tactische kwestie: moet ons land in Brussel, waar wij al een erg bezuinigingsvriendelijke houding innemen, zelf concrete bedragen aanreiken die een verschuiving van de bezuinigingen inhouden naar sectoren die ons minder raken en dan ook nog een heffing op oliën en vetten afwijzen?
   Het verdient aanbeveling tijdens de Speciale Raad van 30 augustus afspraken te maken die zo duidelijk mogelijk zijn. Het is bijna onvoorstelbaar dat via het gebruikelijke patroon van de package deal een afdoende structurele bezuiniging kan worden bereikt. Het is uit de Commissievoorstellen niet op te maken wat de structurele ontwikkeling van de financiering van het GLB zal zijn; vooral de vooronderstellingen t.a.v. het prijsbeleid voor de jaren tot en met 1987 zijn op zichzelf begrijpelijk, vaag. Het is onaannemelijk dat de verschillende inflatiepercentages e.d. in de lidstaten alsmede de verschillen per landbouwprodukt per land in 1987 zodanig zullen zijn verminderd dat over een aantal jaren zeer lage prijsverhogingen of -verlagingen kunnen worden gerealiseerd.

   Daarom is een structureel kader voor de ontwikkeling van de begroting en daarbij behorende ombuigingsbedragen vermoedelijk een onmisbare steun in de rug.

2. Tenslotte, het aanvaarden door LV van de superheffing gaat, gelet op onze belangen, ver al is deze ook geboden. Globale en non-discriminatoire toepassing lijkt een conditio sine qua non.

Grove vergelijking Commissie- en LV-voorstellen, 1984/85
in mln. rekeneenheden

granen	- 178	- 178
olijfolie	- 55	- 65
oliehoudende zaden	- 43	243
verbruiksheffing	- 600	- nihil ✱1
wijn	- 183	- 240
groente/fruit	- 47	- 47
verwerkte groente/fruit	- 61	- 290
tabak	- PM	- meer door afschaffing interventie
melk	- 994	- 800 ✱2
rundvlees	- 258	- 500 ✱3
schapevlees	- 35	- 120
	2454	2486

✱1 geen heffing, wel fors snijden in Zuidelijk produkt
✱2 als 1981 basisjaar oplopend tot ± 1250
✱3 tekst LV niet erg duidelijk; maximaal 950?

PM versnelde afbraak MCBs: per procent positief MCB 65 mln ten laste EOGFL.

Hol/JE